

Република Србија

**МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ
ШУМАРСТВА И ВОДОПРИВРЕДЕ**

-Управа за ветерину-

Број: 323-02-03130/2020-05/11

Датум: 08.06.2020. године

Београд

**ПЛАН СПРОВОЂЕЊА МОНИТОРИНГА НА БОЛЕСТ ТРАНСМИСИВНЕ
СПОНГИФОРМНЕ ЕНЦЕФАЛОПАТИЈЕ КОД ГОВЕДА, ОВАЦА И КОЗА У СКЛАДУ СА
ПРОГРАМОМ МЕРА ЗДРАВСТВЕНЕ ЗАШТИТЕ ЖИВОТИЊА ЗА 2020. ГОДИНУ**

Ради раног откривања и дијагностике Трансмисивних спонгиформних енцефалопатија (у даљем тексту: ТСЕ) мониторинг на цијним врстама животиња прописан је Правилником о утврђивању мера раног откривања и дијагностике заразне болести трансмисивних спонгиформних енцефалопатија, начину њиховог спровођења, као и мерама за спречавање ширења, сузбијање и искорењивање ове заразне болести („Службени гласник РС”, бр. 96/10, 33/16 и 54/19) (у даљем тексту: Правилник) и Правилником о утврђивању Програма мера здравствене заштите животиња за 2020. годину (Сл. Гласник РС, број: 25/20) (у даљем тексту: Програм мера).

Програмом мера, Поглављем VII. ДИЈАГНОСТИЧКА ИСПИТИВАЊА ЖИВОТИЊА У ЦИЉУ ОТКРИВАЊА БОЛЕСТИ И ИНФЕКЦИЈА И ОТПОРНОСТИ НА АНТИМИКРОБНА СРЕДСТВА, тачка 3. Друге болести, ж) Трансмисивне спонгиформне енцефалопатије прописано је да се доноси план спровођења мониторинга на овцама и козама које су заклане за исхрану људи.

1. МОНИТОРИНГ ОВАЦА И КОЗА

1.1. Старост животиње од које се узима узорак

Узоркују се само животиње старије од 18 месеци.

Старост се процењује на основу прегледа зуба, видљивих знакова зрелости или било ког другог поузданог податка.

1.2. Циљна група животиња од које се узима узорак

Мониторинг код оваца и коза спроводи се узимањем узорака од животиња које:

1. нису намењене за исхрану људи, а угинуле су или су убијене, осим животиња које су угинуле или су убијене у оквиру мера за сузбијање и искорењивање заразних болести и животиња;
2. су заклане за исхрану људи.

Узорци се узимају од свих оваца и коза које су угинуле или су убијене као и од свих оваца и коза које су заклане и чије месо је намењено за исхрану људи а које су старије од 18 месеци.

Током 2020. године, од оваца и коза које су заклане (у објектима за клање) и чије месо је намењено за

исхрану људи а које су старије од 18 месеци, узеће се укупно 1000 узорака на целој територији Републике Србије.

Узорковање ради дијагностичког испитивања треба да буде репрезентативно, за свако епизотиолошко подручје и сезону, при чему се, ако је то могуће, избегава вишеструко узорковање из истог стада.

Праћење реализације овог Плана вршиће Управа за ветерину, и по потреби може се извршити ревизија истог.

2. МОНИТОРИНГ ГОВЕДА

Мониторинг код говеда спроводи се узимањем узорака у складу са Правилником и Директивом о поступању приликом спровођења мониторинга говеда на спонгиоформне енцефалопатије говеда - БСЕ (BOVINE SPONGIFORM ENCEPHALOPATHY - BSE, eng.) број 323-07-7189/2019-05 од 01.06.2020. године.

3. УЗОРКОВАЊЕ И ДИЈАГНОСТИЧКО ИСПИТИВАЊЕ

За дијагностичко испитивање узима се узорак обекс.

Узорак обекса се узима, обележава и пакује у складу са Прилогом 1, који је саставни део овог плана.

Узорковање врши:

1. **ветеринарски инспектор**, приликом службене контроле на линији клања;
2. **ветеринар из надлежне ветеринарске станице/ветеринарске службе¹** под надзором ветеринарског инспектора, у осталим случајавима.

Узорак на дијагностичко испитивање прати Упут за дијагностичко испитивање на присуство ТСЕ код оваца и коза (у даљем тексту: Упут), потписан од стране ветринарског инспектора. Упут је дат у Прилогу 2 овог плана и представља његов саставни део.

Упут за дијагностичко испитивање узорака узетих од говеда дат је у Директиви о поступању приликом спровођења мониторинга говеда на спонгиоформне енцефалопатије говеда - БСЕ (BOVINE SPONGIFORM ENCEPHALOPATHY - BSE, eng.) број 323-07-7189/2019-05 од 01.06.2020. године.

Узорак који узима ветеринарски инспектор, заједно са Упутом, доставља се ТСЕ лабораторији.

Узорак који узима **ветеринар из надлежне ветеринарске станице/ветеринарске службе** заједно са Упутом, доставља до надлежног ветеринарског института.

Надлежни ветринарски институт узорке заједно са Упутом доставља ТСЕ лабораторији.

Надлежне ветеринарске станице о узетим узорцима воде евиденцију у Табели 1 - Евиденција о узорцима говеда, оваца и коза упућеним на дијагностичко испитивање на присуство ТСЕ која је дата у Прилогу 1 овог плана.

3.2.1. Упут

Упут мора да буде потписан од стране ветеринарског инспектора.

Упут се попуњава у два примерка.

Ветеринарски инспектор задржава једну копију као доказ слања узорка на дијагностичко

¹ Ветеринарска служба на фармама која врши послове за потребе сопственог сточарства

испитивање.

Оригинал Упута прати узорак до ТСЕ лабораторије, која исти задржава.

3.2.2. Поступак са трупом и припадајућим деловима животиње од које је узет узорак

Труп и сви припадајући делови животиње, који је намењен за исхрану људи, од које је узет узорак, под надзором је ветеринарског инспектора до добијања резултата дијагностичког испитивања.

У случају позитивног дијагностичког налаза, месо и сви припадајући делови животиње се уништавају као материјал Категорије 1.

4. ТСЕ ЛАБОРАТОРИЈЕ

4.1. Узорци животиња чије месо и припадајући јестиви делови су намењени за исхрану људи

Слање узорака на дијагностичка испитивања за све категорије закланих, принудно закланих и закланих по хитном поступку говеда, овца и коза чије је месо и припадајући јестиви делови намењени за исхрану људи врши се према следећој шеми:

Округ	Институт	Округ	Институт
Северно-бачки управни округ	Факултет ветеринарске медицине	Шумадијски управни округ	НИВ Србије
Западно-бачки управни округ	Факултет ветеринарске медицине	Поморавски управни округ	НИВ Србије
Средње-банатски управни округ	Факултет ветеринарске медицине	Подунавски управни округ	НИВ Србије
Јужно-банатски управни округ	Факултет ветеринарске медицине	Браничевски управни округ	НИВ Србије
Северно-банатски управни округ	Факултет ветеринарске медицине	Зајечарски управни округ	НИВ Србије
Златиборски управни округ	Факултет ветеринарске медицине	Борски управни округ	НИВ Србије
Моравички управни округ	Факултет ветеринарске медицине	Пчињски управни округ	НИВ Србије
Рашки управни округ	Факултет ветеринарске медицине	Нишавски управни округ	НИВ Србије
Расински управни округ	Факултет ветеринарске медицине	Топлички управни округ	НИВ Србије
		Пиротски управни округ	НИВ Србије
		Јабланички управни округ	НИВ Србије
		Град Београд	НИВ Србије
		Мачвански управни округ	НИВ Србије
		Колубарски управни округ	НИВ Србије
		Сремски управни округ	НИВ Србије
		Јужно-бачки управни округ	НИВ Србије

4.2. Узорци животиња чије месо и припадајући јестиви делови нису намењени за исхрану људи

Слање узорака на дијагностичка испитивања за сва угинула, убијена или принудно заклана или заклана по хитном поступку говеда, овца и коза чије месо и припадајући јестиви делови нису намењени за исхрану људи врши се према следећој шеми:

Округ	Институт	Округ	Институт
Северно-бачки управни округ	Факултет ветеринарске медицине	Шумадијски управни округ	НИВ Србије
Западно-бачки управни округ	Факултет ветеринарске медицине	Поморавски управни округ	НИВ Србије
Јужно-бачки управни округ	Факултет ветеринарске медицине	Подунавски управни округ	НИВ Србије
Средње-банатски управни округ	Факултет ветеринарске медицине	Браничевски управни округ	НИВ Србије
Јужно-банатски управни округ	Факултет ветеринарске медицине	Зајечарски управни округ	НИВ Србије
Сремски управни округ	Факултет ветеринарске медицине	Борски управни округ	НИВ Србије
Северно-банатски управни округ	Факултет ветеринарске медицине	Пчињски управни округ	НИВ Србије
Златиборски управни округ	Факултет ветеринарске медицине	Нишавски управни округ	НИВ Србије
Моравички управни округ	Факултет ветеринарске медицине	Топлички управни округ	НИВ Србије
Рашки управни округ	Факултет ветеринарске медицине	Пиротски управни округ	НИВ Србије
Расински управни округ	Факултет ветеринарске медицине	Јабланички управни округ	НИВ Србије
		Град Београд	НИВ Србије
		Мачвански управни округ	НИВ Србије
		Колубарски управни округ	НИВ Србије

4.3. Узорци животиња који се шаљу на дијагностичка испитивања код сумње на заразну болест ТСЕ

Слање узорака на дијагностичка испитивања пореклом од свих категорије говеда, оваци и коза код којих постоји сумња на заразну болест ТСЕ шаљу се на испитивање у лабораторију Факултета ветеринарске медицине у Београду.

5. ФИНАНСИРАЊЕ И ИЗВЕШТАВАЊЕ О МОНИТОРИНГУ ГОВЕДА, ОВАЦА И КОЗА

У буџету Републике Србије обезбеђена су средства за дијагностичка испитивања код сумње и службене потврде на ТСЕ, дијагностичка испитивања угинулих говеда, дијагностичка испитивања оваци и коза и за узимање узорака од угинулих говеда, оваци и коза, као и транспорт узорака за дијагностичка испитивања на ТСЕ који су узети од говеда, оваци и коза које нису намењене за исхрану људи.

Надокнада за обављене послове узимање узорака од угинулих говеда, оваца и коза, као и транспорт узорака за дијагностичка испитивања на ТСЕ који су узети од говеда, оваца и коза које нису намењене за исхрану људи до надлежног ветеринарског института врши се ветеринарским станицама које су извршиле узорковање.

Ветеринарским службама на фармама, које врше послове за потребе сопственог сточарства, не врши се надокнада за обављене послове узимања узорака и транспорт узорака до надлежног ветеринарског института.

Надлежни ветеринарски институт врши транспорт узорака до ТСЕ лабораторије.

Ветеринарски институти, који достављају узорке до ТСЕ лабораторије на испитивање, трошкове транспорта узорака правдају уговором о поверавању послова здравствене заштите животиња за 2020. годину (уговор о спремности).

Трошкове настале за набавку неохонде опреме за узорковање, као и трошкове транспорта узорака до ТСЕ лабораторије, од животиња које су намењене за исхрану људи, сноси субјекат у пословању храном у објекту у коме је извршено узорковање и узорак достављен на дијагностичко испитивање.

Ветеринарске станице/службе које врше узорковање код говеда, оваца и коза, до 05. у месецу за претходни месец, достављају надлежном ветеринарском институту:

1. рачун и
2. извештај о узорцима који су предмет достављеног рачуна у форми која је дата у Прилогу 3 овог плана.

Надлежни ветеринарски институт за своје епизоотиолошко подручје обједињује податке достављене од стране ветеринарских станица и припрема збирни извештај (фактурни извештај) који на месечном нивоу доставља (до 10. у месецу за претходни месец) Управи за ветерину.

ТСЕ лабораторије извештаје о резултатима дијагностичког испитивања достављају на месечном нивоу (до 10. у месецу за претходни месец) Управи за ветерину.

Обједињен извештај о мониторингу који је спроведен у 2020 години у Републици Србији, Управи за ветерину доставља Национална референтна лабораторији Факултета ветеринарске медицине у Београду до 15. јануара 2021.

НАПОМЕНА: Овај план примењује се од 08.06.2020. године.

Извештаји ветеринарских станица о узетим узорцима од 23.03.2020. године (у складу са Програмом мера и Износом накнада за спровођење послова по Програму мера за 2020. годину) до 08.06.2020. године могу се доставити збирно за наведени период у складу са овим Планом преко надлежног института.

Доношењем овог плана престаје да важи План спровођења мониторинга на болест трансмисивне спонгiformне енцефалопатије код говеда, оваца и коза у складу са програмом мера здравствене заштите животиња за 2020. годину број: 323-02-03130/2020-05/9 од 01.06.2020. године.

